

**INEGALITATEA VENITURILOR ÎN DATE: O ANALIZĂ
COMPARATIVĂ ÎNTRE ROMÂNIA ȘI UNIUNEA EUROPEANĂ
INCOME INEQUALITY THROUGH DATA: A COMPARATIVE
ANALYSIS BETWEEN ROMANIA AND THE EUROPEAN UNION**

Moisoiu Alexandra-Ionela¹

Popa Antoniu-Mihai²

¹⁾²⁾Academia de Studii Economice, București, România

Rezumat

Lucrarea analizează inegalitatea veniturilor în România comparativ cu cea înregistrată în statele membre ale Uniunii Europene, având în vedere impactul acestui fenomen asupra coeziunii sociale și echității economice. Inegalitatea veniturilor influențează accesul la educație, mobilitatea socială și stabilitatea economică, fiind esențială pentru înțelegerea nivelului de dezvoltare al unei țări. Studiul acoperă perioada 2010-2023 și utilizează analiza comparativă și temporală, bazată pe indicatori precum *coeficientul Gini*, *raportul S80/S20* și *distribuția veniturilor pe quintile*. S-au utilizat date extrase de la „Eurostat”, „United Nations” și „Banca Mondială”, iar analiza se bazează pe examinarea grafică a serilor de timp, dar și pe evaluarea corelației statistice *Pearson*. Rezultatele evidențiază discrepanțele economice dintre state și necesitatea unor politici eficiente de reducere a inegalității. În urma analizei elaborate, în România există spațiu suplimentar de reforme privind reducerea inegalităților, care să ne alinieze cu celelalte state membre ale Uniunii Europene.

Cuvinte-cheie: inegalitate, social, economic, stabilitate, dezvoltare, reforme

Clasificare JEL: E01

Abstract

The paper analyses income inequality in Romania compared to that recorded in the member states of the European Union, considering the

¹Autor de contact, Moisoiu Alexandra-Ionela-moisoiaalexandra24@stud.ase.ro

²Autor de contact, Popa Antoniu-Mihai-popaantoniu24@stud.ase.ro

impact of this phenomenon on social cohesion and economic equity. Income inequality influences access to education, social mobility and economic stability, being essential for understanding the level of development of a country. The study covers the period between 2010-2023 and uses comparative and temporal analysis, based on indicators such as the Gini coefficient, the S80/S20 ratio and the distribution of income by quintiles. Data extracted from "Eurostat", "United Nations" and "World Bank" were used, and the analysis is based on the graphical examination of time series, but also on the evaluation of the Pearson statistical correlation. The results highlight the economic discrepancies between states and the need for effective policies to reduce inequality. Following the analysis, we learn that there is additional space in Romania for reforms to reduce inequalities, which would align us with the other member states of the European Union.

Keywords: inequality, social, economic, stability, development, reforms

JEL Classification: E01

Introducere

Inegalitatea veniturilor este un concept important de luat în calcul atunci când vrem să înțelegem stadiul macroeconomic al unui stat, analiza dobândind mai mult sens odată ce există o comparație între statul respectiv, în cazul analizei noastre România, și alte state din Uniunea Europeană. Importanța acestui aspect provine din efectele pe care le are asupra societății, printre care se numără scăderea coeziunii sociale, diferența în nivelul de educație și lipsa de echitate socială. Comparația ne ajută să punem în context datele ce urmează a fi analizate, pentru a identifica poziția reală a României pe plan european.

O întrebare importantă este dacă inegalitățile au efecte pozitive sau negative asupra performanței economice și sociale totale a unui sistem economic. Majoritatea oamenilor sunt de acord că un anumit grad de inegalitate este esențial și că, este inevitabil ca o parte din populație să aibă constant venituri și averi mai mari, în medie, decât altele. Dar când gradul de inegalitate devine excesiv? Această întrebare nu poate fi analizată doar din perspectiva celor de la baza societății, ci trebuie să ia în calcul punctul de vedere al societății sau al sistemului ca întreg.

Motivul alegerii acestei teme este actualitatea sa, misiunea fiecărui stat fiind îmbunătățirea calității vieții tuturor cetățenilor, o luptă fără sfârșit, ceea ce necesită monitorizarea constantă a inegalității veniturilor și a altor dezechilibre sociale.

Scopul acestei lucrări este să ofere o imagine de ansamblu cu privire la poziția actuală a României în raport cu celelalte state membre ale Uniunii Europene din punct de vedere al inegalității veniturilor. De asemenea, analiza își propune să identifice progresele

realizate din perspectiva inegalității veniturilor (coeficientul Gini în anii 2014-2023), dar și pașii următori, în vederea continuării progreselor realizate.

1. Recenzia literaturii științifice

Inegalitatea veniturilor este un concept economic complex, a cărei analiză necesită concentrarea pe cauze, efecte, dar și pe dimensiunea sa, în vederea fundamentării politicilor economice și sociale care ținesc de reducerea inegalității, dar și în vederea identificării măsurii în care este esențial ca statul să intervină pentru a modera acest dezechilibru. Aceasta studiază modul în care sunt distribuite veniturile în rândul populației analizate. Venitul nu se rezumă doar la salariu, ci include toate formele de beneficii financiare pe care le poate primi o persoană, cum ar fi transferurile guvernamentale, câștigurile de capital, dobânzile, dividendele, veniturile din drepturi de autor și chirii.

O primă cauză foarte vizibilă în comparația dintre state este reprezentată de politicile interne. Reglementările date de autorități tind să favorizeze societățile comerciale și investitorii, îngreunând traiul persoanelor din decilele codase. Acemoglu și Robinson (2012), premiați cu Nobelul în economie în anul 2024, fac o distincție între instituțiile incluzive care favorizează inovația, investițiile și proprietatea privată, și instituțiile extractive, care favorizează un grup restrâns și privilegiat de cetățeni. Conform autorilor, „națiunile eșuează atunci când au instituții economice extractive, susținute de instituții politice care consolidează puterea în mâinile unui grup restrâns”. Prin urmare, statele cu instituții incluzive sunt predispuse să fie mai prospere și să reducă inegalitatea.

Progresul tehnologic este în sens larg un factor pozitiv însă, îl putem considera drept o cauză pentru inegalitatea dintre venituri. Dezvoltarea rapidă a acestui domeniu a dus la creșterea cererii pentru forță de muncă calificată deoarece, majoritatea locurilor de muncă ocupate de personal slab calificat au fost automatizate, deci din nou, categoria cea mai vulnerabilă a fost cea mai afectată. Acest aspect pare a fi principala cauză a problemei analizate (OCDE, 2011).

Educația este un aspect bivalent deoarece, pe de-o parte este factorul cheie care poate eradică inegalitatea veniturilor, dând o șansă populației la un trai mai bun, iar, pe de altă parte, în practică, pare că doar distanțează categoriile sociale (Becker și Chiswick, 1966). Stabilirea naturii efectului educației depinde și de alți factori, dar blocarea accesului la educație prin intermediul costurilor ridicate pentru învățământul superior afectează oportunitățile celor care au cea mai mare nevoie de aceasta astfel, fiind nevoie de sprijin din partea statului, întorcându-ne la prima cauză, politicile interne.

Dată fiind importanța temei abordate, există și efecte clare, care pot fi împărțite în 2 categorii, efecte asupra planului economic și asupra planului social. Printre efectele asupra planului economic regăsim reducerea creșterii economice, reducerea investițiilor și reducerea inovației. Cingano (2014) a arătat că odată ce inegalitatea dintr-un stat ajunge la un anumit nivel, creșterea economică începe să se reducă, țările cu cele mai mici rate de inegalitate având o poziție economică mai bună. O altă problemă economică care poate rezulta din inegalitatea ridicată este reducerea cererii, provocare cu care statele se confruntă începând cu criza financiară din 2008 (Polacko, 2021). Pe de altă parte, ne putem da seama că, concentrarea veniturilor pe un anumit segment poate avea și un impact pozitiv asupra economiei prin prisma investițiilor și buna gestionare a averii.

Efectele asupra planului social pot fi devastatoare pentru populație. Odată cu creșterea inegalității veniturilor, crește și rata criminalității, aceasta fiind sporită de persoanele aflate într-o situație precară, motivate de disperarea după un trai mai bun (Hsieh și Pugh, 1993). Făcând legătură directă cu analiza cauzelor, apare și reducerea mobilității sociale, care determină reducerea șansei de îmbunătățire a situației sociale, fie față de părinți, fie de-a lungul vieții.

Având în vedere efectele negative ale inegalității veniturilor, în măsura în care aceasta devine excesivă, explorarea modalităților de măsurare a acestui dezechilibru social devine esențială în vederea fundamentării politicilor de moderare a acesteia. Ca și instrument de măsurare, inegalitatea veniturilor este analizată prin distribuția acestora la nivel de individ sau gospodărie. O distribuție este o reprezentare grafică prin care venitul, cheltuiala, plata sau averea sunt reprezentate pe axa orizontală, iar numărul de variabile aflate la același nivel al variabilei x este situat pe verticală. În cazul indicatorilor dispuși pe orizontală, distribuția pornește de la zero, din moment ce nu există valori negative ale acestor variabile.

Aceasta prezintă o formă specifică: crește rapid de la valori mici, atinge un vârf la venitul predominant și scade lent, având o „coadă lungă” ce reflectă veniturile foarte mari. Dacă societatea devine mai egalitară, partea centrală a distribuției se înalță, iar coada se scurtează. În caz contrar, partea centrală se aplatizează, iar coada se alungește.

Pentru a măsura inegalitatea, veniturile sunt ordonate și grupate și în percentile, decile (grupuri de 10% din eșantionul studiat) sau quintile (grupuri de 20% din eșantionul studiat). Rata quantilelor compară veniturile între diferite percentile (ex. rata 90-10 compară venitul celor mai bogați 10% cu cei mai săraci 10%). O măsură modernă este Rata Palma, o invenție a economistului de la Cambridge, Gabriel Palma (2011), care analizează raportul dintre veniturile celor mai bogați 10% și ale celor mai săraci 40%, bazându-se pe ideea că ponderea veniturilor clasei de mijloc rămâne relativ stabilă. Rezultatele măsurătorilor acestor instrumente pot fi comparate în spațiu, timp și țări într-un mod consecvent.

În final, coeficientul Gini, introdus de Corrado Gini (1912, 1914, 1921), este una dintre cele mai utilizate metode de măsurare a inegalității veniturilor. Principalul său avantaj constă în faptul că oferă o singură statistică, simplu de calculat, care reflectă nivelul inegalității la nivelul gospodăriei. Totuși, acest indicator nu arată exact unde apar dezechilibrele veniturilor și nu face distincție între diferite tipuri de inegalități. Acest aspect poate duce la interpretări economice confuze.

Metoda de calcul a coeficientului Gini se bazează pe analiza curbei Lorenz care examinează proporția veniturilor totale obținute de un procent consolidat al populației. În condiții de egalitate perfectă, curba Lorenz coincide cu diagonala graficului, formând un unghi de 45 de grade cu axa orizontală. Pe măsură ce inegalitatea crește, curba Lorenz se îndepărtează tot

mai mult de această diagonală, reflectând o distribuție tot mai inechitabilă (de exemplu, cei mai săraci 25% din populație obțin doar 10% din venitul total). Valoarea coeficientului Gini este determinată de suprafața dintre curba Lorenz și diagonală graficului, care reprezintă distribuția perfect egală a veniturilor. O variantă simplă a formulei coeficientului Gini este: $G = \frac{A}{A+B}$, unde:

- A este aria dintre curba Lorenz și linia de egalitate perfectă;

- B este aria sub curba Lorenz.

Valorile coeficientului Gini variază între 0 și 1, unde 0 indică o egalitate perfectă a veniturilor, iar 1 reflectă o inegalitate extremă. Bazele de date statistice folosesc indicele Gini, obținut prin înmulțirea coeficientului Gini cu 100. Din punct de vedere al dimensiunii sale, coeficientul Gini poate avea trei forme: egalitate perfectă ($G=0$), inegalitate ridicată (valori între 0,3 și 0,6) și inegalitate totală ($G=1$).

2. Metodologia cercetării

Pentru această cercetare, am utilizat analiza comparativă și analiza temporală a inegalității veniturilor înregistrate în România și în celelalte state membre ale Uniunii Europene, pentru perioada 2010-2023. Datele statistice au fost preluate din surse oficiale precum „Eurostat” (pentru coeficientul Gini, raportul S80/S20 și distribuția veniturilor pe quintile), „United Nations” (pentru Indicele Dezvoltării Umane – HDI) și „Banca” Mondială (pentru indicatorul privind calitatea reglementărilor).

Metodele de analiză utilizate includ reprezentări grafice și statistice, alături de corelația statistică *Pearson*, pentru a identifica relațiile dintre inegalitatea veniturilor și factorii săi determinanți. Prelucrarea datelor s-a realizat utilizând *Microsoft Excel*, ceea ce a permis interpretarea tendințelor și diferențelor dintre state.

Principalii indicatori analizați sunt: Coeficientul Gini (înainte și după transferurile sociale), Raportul S80/S20 (raportul dintre veniturile celor mai bogați 20% și cele ale celor mai săraci 20%), Ponderea venitului specifică Quintilei 5 (procentul din venitul total acumulat de cei mai bogați 20% din populație), Relația dintre Indicele Dezvoltării Umane (HDI) și raportul S80/S20, Relația dintre indicele calității reglementărilor și raportul S80/S20, Ponderea populației care câștigă minim 150% din venitul mediu national, Raportul S80/S20 pe regiuni de dezvoltare în România.

3. Rezultate și discuții

În primă fază, avem în vedere analiza situației inegalității veniturilor în România și a statelor din Uniunea Europeană. În *Figura 1*, este analizată ponderea veniturilor specifice quintilei 5, evidențiindu-se o variație semnificativă a distribuției veniturilor între statele europene. Se observă că în țările cu o distribuție mai echitabilă a veniturilor, precum Slovenia, Cehia și Slovacia, quintila 5 concentrează aproximativ 31-35% din venitul total, ceea ce reflectă o repartizare relativ echilibrată a resurselor economice. În contrast, în statele caracterizate printr-un grad ridicat de inegalitate, precum Bulgaria, România, Lituania și Portugalia, ponderea acestei quintile depășește 37%, ceea ce sugerează o concentrare excesivă a veniturilor în rândul celor mai bogați 20% din populație. Această discrepantă indică existența unor politici de redistribuire mai puțin eficiente în regiunile cu valori ridicate, ceea ce accentuează polarizarea economică și riscurile asociate excluziunii sociale.

Începând cu 2020, averea celor mai bogați cinci oameni din lume s-a dublat, în timp ce aproape cinci miliarde de oameni au devenit mai săraci, ceea ce reflectă o creștere alarmantă a inegalității economice. Raportul Oxfam de la Davos 2024 subliniază că această discrepantă este alimentată de puterea excesivă a marilor corporații și recomandă măsuri urgente pentru o distribuție mai echitabilă a resurselor.

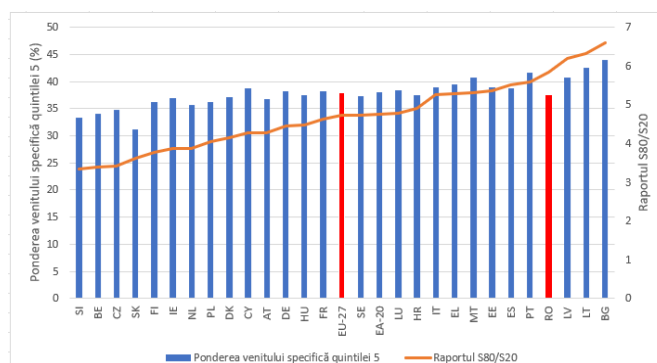

Figura1. Ponderea venitului specifică quintilei 5

Sursa: Prelucrări ale autorilor în Microsoft Office Excel, utilizând date extrase de la Eurostat

În *Tabelul 1* sunt analizate datele privind nivelul mediu al veniturilor pe decile în anul 2023 care evidențiază un decalaj de 1 : 4,5 între veniturile medii pe o gospodărie din prima decilă (care cuprinde gospodăriile cu cele mai mici venituri pe o persoană) și veniturile medii pe o gospodărie din ultima decilă (formată din gospodăriile cu cele mai mari venituri pe o persoană). Raportul dintre veniturile ce revin în medie pe o

persoană din gospodăriile care formează prima și ultima decilă a fost de 1 : 8,9. Gospodăriile din prima decilă beneficiază de 4,52% din veniturile totale ale tuturor gospodăriilor, iar cele din a zecea decilă beneficiază de 20,35% din totalul veniturilor. Astfel, populația care aparține gospodăriilor din decila superioară deține mai multe venituri decât populația care aparține gospodăriilor din primele trei decile și beneficiază de 15,48% din totalul veniturilor.

Tabel 1. Veniturile totale pe decile de venit ale distribuției gospodăriilor după veniturile pe o persoană (exprimate în RON), în anul 2023

Decila	Venituri medii lunare		Raport față de decila 1		Pondere (%) în total
	lei/gospodărie	lei/persoană	Venituri medii pe o gospodărie	Venituri medii pe o persoană	Venituri medii pe o gospodărie
D1	3247,1	851,6	1,00	1,00	4,52
D2	4062,2	1488,2	1,25	1,75	5,66
D3	3803,5	1825,3	1,17	2,14	5,30
D4	4744,5	2094,2	1,46	2,46	6,61
D5	5514,7	2372,2	1,70	2,79	7,69
D6	6739,1	2747,6	2,08	3,23	9,39
D7	8186,3	3205,7	2,52	3,76	11,41
D8	9801,9	3853,2	3,02	4,52	13,66
D9	11057,7	4828,0	3,41	5,67	15,41
D10	14599,6	7566,3	4,50	8,88	20,35
Total gospodării	7174,9	2871,6	2,21	3,37	100,00

Sursa: INS, Coordonate ale nivelului de trai în România – 2023, tabel 2.6, p. 40, prelucrare a autorilor

În *Figura 2*, diagrama Box Plot evidențiază o asimetrie pozitivă, ceea ce sugerează că un număr redus de țări cu valori mari ale raportului majorează media. Din perspectiva distribuției indicatorului respectiv, Quartila 1 (Q1) este limitată de valoarea 3,87, ceea ce înseamnă că 25% dintre țări au valori sub acest prag, în timp ce Quartila 3 (Q3) este limitată de valoarea 5,37, delimitând astfel cele 25% dintre state cu cele mai ridicate valori. Pe de altă parte, Quartila 4 (Q4) cuprinde țările cu raportul S80/S20 situat între 5,37 și 6,61, acestea având cele mai accentuate inegalități economice. Țările analizate prezintă o variație moderată a inegalității veniturilor, iar inegalitatea este mai pronunțată în statele din Q4, precum Bulgaria, Lituania, Letonia și România. Aceste discrepanțe economice pot

indica diferențe în politicile sociale și fiscale, necesitând intervenții pentru reducerea disparităților.

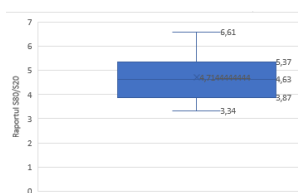

Figura 2. Diagrama BOX PLOT și raportul S80/S20

Sursa: Prelucrări ale autorilor în Microsoft Office Excel, utilizând date extrase de la Eurostat

Din *Figura 3* și *Figura 4*, putem identifica distribuția raportului S80/S20 ce oferă o perspectivă clară asupra disparităților economice dintre cele mai avantajate și cele mai defavorizate segmente ale populației. Media raportului, situată la 4,71, indică o tendință moderată spre inegalitate, însă variațiile între state sunt considerabile. Slovenia prezintă cel mai redus nivel al acestui indicator, cu o valoare de 3,34, ceea ce sugerează o distribuție echitabilă a veniturilor, în timp ce Bulgaria înregistrează cel mai ridicat raport, de 6,61, ceea ce reflectă o concentrare extremă a veniturilor în rândul celor mai înstărite categorii sociale. Coeficientul de variație, calculat la 19,77%, relevă o dispersie moderată a valorilor, indicând că, deși există diferențe semnificative între țări, distribuția nu este excesiv de eterogenă. Această distribuție este caracterizată de o asimetrie pozitivă, ceea ce arată că un număr redus de state cu valori ridicate influențează media generală a eșantionului analizat.

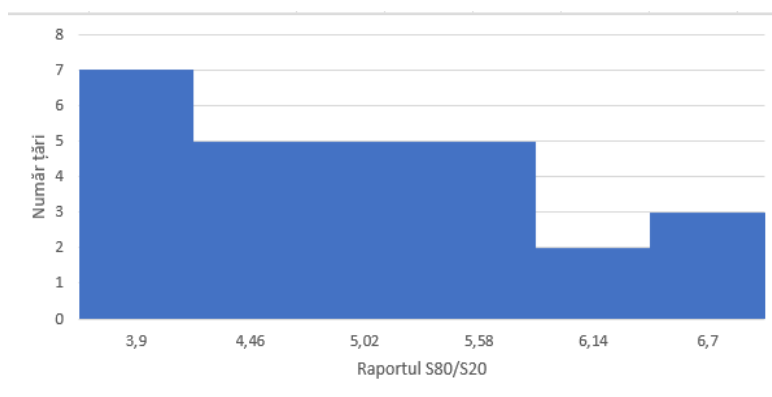

Figura 3. Distribuția țărilor după raportul S80/S20

Sursa: Prelucrări ale autorilor în Microsoft Office Excel, utilizând date extrase de la Eurostat

S80/S20	
Mean	4,71
Median	4,63
Skewness	0,33
Range	3,27
Minimum	3,34
Maximum	6,61
Count	27
Coeficientul de variație	19,77

Figura 4. Statistici descriptive

Sursa: Prelucrări ale autorilor în Microsoft Office Excel, utilizând date extrase de la Eurostat

Datele reflectate în *Figura 5* arată impactul transferurilor sociale asupra distribuției veniturilor în statele membre ale Uniunii Europene în 2023, utilizând coeficientul Gini inițial și cel rezultat în urma transferurilor. Se observă variații importante între statele membre, atât în ceea ce privește nivelul inițial al inegalității, cât și capacitatea politicilor sociale de a o reduce.

Înainte de aplicarea transferurilor sociale, inegalitatea veniturilor este cea mai ridicată în Franța (54,5), Bulgaria (52,9) și Grecia (50,6). Aceste valori ridicate indică o concentrare semnificativă a veniturilor într-un segment restrâns al populației. La polul opus, Slovacia (37,7), Cipru (40,9) și Slovenia (41,4) înregistrează cele mai mici niveluri ale coeficientului Gini înainte de transferuri, sugerând o structură economică mai echilibrată sau o redistribuire parțială prin alte mecanisme.

După aplicarea transferurilor sociale (pensii incluse), coeficientul Gini scade considerabil în toate statele membre. Cele mai mari reduceri relative ale inegalității sunt vizibile în Franța, unde coeficientul scade de la 54,5 la 29,7, și în Belgia, unde scade de la 52,9 la 24,2. Aceste rezultate indică un sistem social puternic și eficient, capabil să diminueze în mod substanțial inegalitatea veniturilor.

Valoarea specifică Uniunii Europene (EU-27) prezintă o reducere de la 48,4 la 29,6, ceea ce confirmă că, la nivel agregat, mecanismele de protecție socială joacă un rol esențial în combaterea polarizării economice.

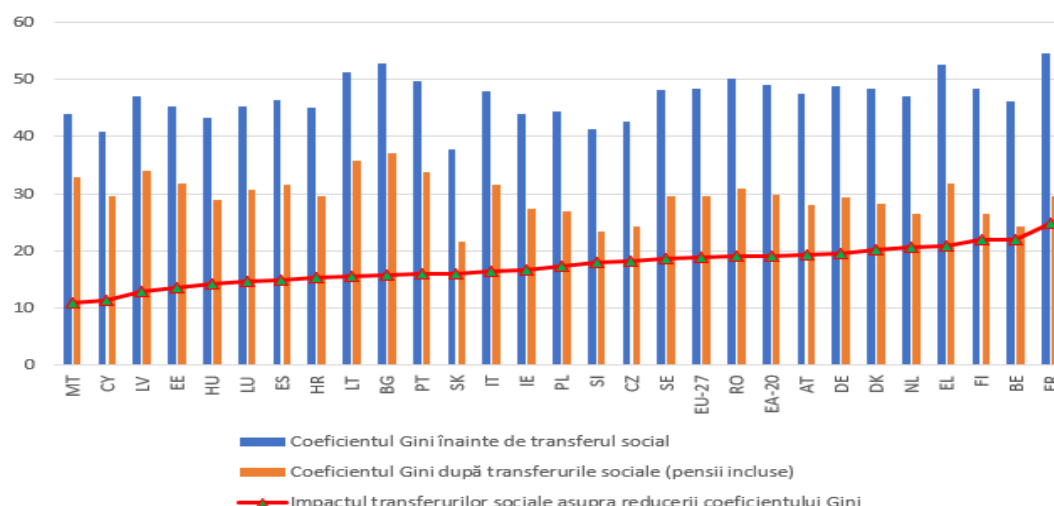

Figura 5. Coeficientul Gini înainte și după transferurile sociale

Sursa: Prelucrări ale autorilor în Microsoft Office Excel, utilizând date extrase de la Eurostat

Figura 6 sumarizează relația dintre indicele dezvoltării umane (HDI) și raportul S80/S20 în statele membre ale Uniunii Europene, pentru anul 2022. Indicele dezvoltării umane este un indicator compus care măsoară nivelul de dezvoltare al unei țări, luând în considerare speranța de viață, nivelul de educație și venitul național brut pe cap de locuitor. Raportul S80/S20 indică nivelul inegalității, iar valorile mai mari arată o distribuție mai inechitabilă a veniturilor.

Statele cu un nivel ridicat al dezvoltării umane, precum Irlanda (95), Olanda (94,6) și Finlanda (94,2) au rapoarte S80/S20 scăzute, situându-se între 3,38 și 3,86. Aceste valori indică atât prosperitate, cât și eficiență în distribuția veniturilor și funcționarea mecanismelor sociale. La polul opus, Bulgaria (79,9) și România (82,7), cu niveluri scăzute ale dezvoltării umane, înregistrează rapoarte ridicate ale inegalității (6,61 și 5,83), subliniind vulnerabilitățile socio-economice și limitările politicilor redistributive.

În ansamblu, datele sugerează o legătură solidă între nivelul dezvoltării umane și echitatea distribuției veniturilor, confirmând că investițiile în educație, sănătate și bunăstare economică reduc semnificativ inegalitățile sociale.

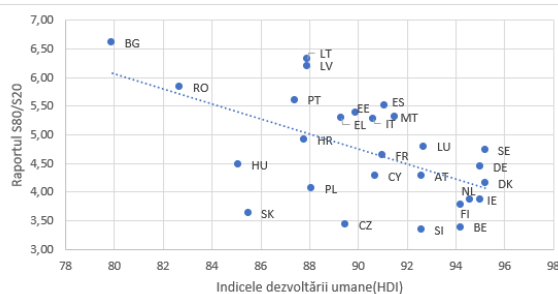

Figura 6. Relația dintre Indicele dezvoltării umane și raportul S80/S20

Sursa: Prelucrări ale autorilor în Microsoft Office Excel, utilizând date extrase de la United Nations

Figura 7 analizează relația dintre calitatea reglementărilor și raportul S80/S20 în anul 2022, pentru statele membre ale Uniunii Europene, aceasta evidențiind câteva exemple extreme, precum Bulgaria și România, care au valori scăzute ale calității reglementărilor (61,79 și 63,68) și rapoarte S80/S20 foarte ridicate (6,61 și 5,83), ceea ce confirmă faptul că poziționarea nefavorabilă din perspectiva calității reglementărilor este asociată cu o inegalitate a veniturilor ridicată. La polul opus, țările nordice și cele vest-europene, precum Finlanda, Olanda și Belgia, au indici ai calității reglementărilor ridicați (peste 86) și rapoarte S80/S20 scăzute (între 3,38 și 3,87), indicând o societate mai echitabilă și instituții eficiente.

Totuși, se pot remarca și excepții. De exemplu, Lituania și Letonia, care au un indice relativ ridicat al calității reglementărilor (87,74 și 84,91) și înregistrează rapoarte S80/S20 destul de mari (6,32 și 6,2), ceea ce sugerează că reglementările formale nu sunt întotdeauna dublate de eficiența implementării, respectiv că există și alți factori structurali care influențează inegalitatea.

Datele prezentate în Figura 7 (inclusiv trendul negativ) susțin ipoteza conform căreia o calitate ridicată a reglementărilor este asociată cu o distribuție mai echilibrată a veniturilor însă, există mai mulți factori care influențează dinamica inegalităților.

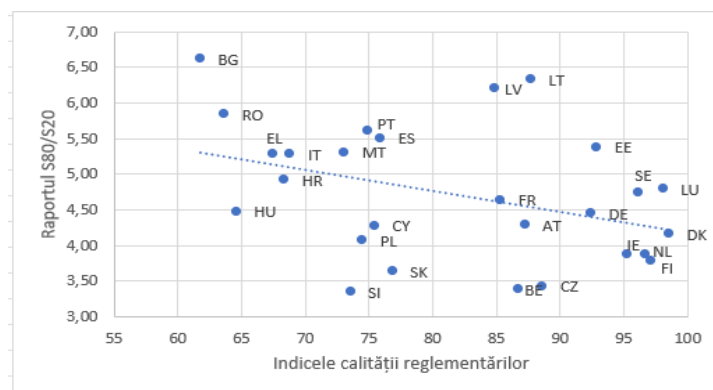

Figura 7. Relația dintre indicele calității reglementărilor și raportul S80/S20

Sursa: Prelucrări ale autorilor în Microsoft Office Excel, utilizând date extrase de la Banca Mondială

În continuare, în *Figura 8* s-a analizat evoluția ponderii populației care câștigă cel puțin 150% din venitul mediu național în statele membre ale Uniunii Europene, pentru anii 2014 și 2023.

În majoritatea țărilor, acest indicator a înregistrat o scădere în 2023 față de 2014, reflectând o posibilă reducere a inegalităților de venit sau o restrângere a categoriei cu venituri mari. România (18,7% → 15,8%), alături de Belgia, Irlanda și Grecia, se numără printre statele cu cele mai mari diminuări. În contrast, țări precum Luxemburg, Finlanda și Malta prezintă modificări minore, semnalând o stabilitate a distribuției veniturilor.

Totuși, Cehia, Franța și Lituania mențin o pondere relativ ridicată a veniturilor mari, sugerând fie o structură economică ce favorizează veniturile înalte, fie un impact mai redus al politicilor redistributive.

În ansamblu, datele evidențiază o corelație între distribuția veniturilor și strategiile economice naționale, subliniind rolul politicilor fiscale și sociale în promovarea echilibrului socio-economic.

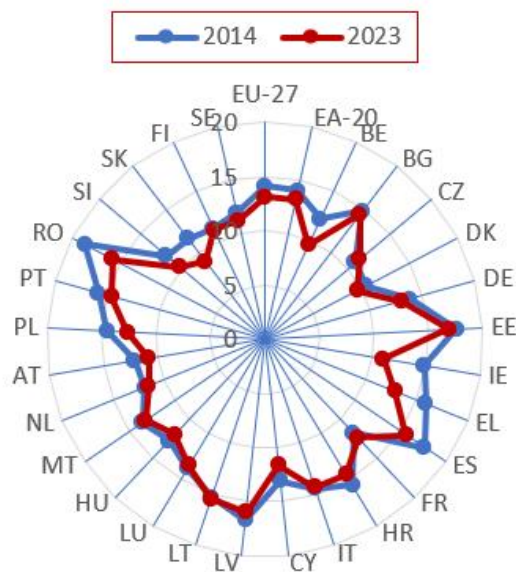

Figura 8. Ponderea populației care câștigă minim 150% din venitul mediu la nivel național

Sursa: Prelucrări ale autorilor în Microsoft Office Excel, utilizând date extrase de la Eurostat

Figura 9 analizează evoluția raportului S80/S20 în regiunile de dezvoltare ale României între 2010 și 2023, evidențiind distribuția veniturilor și nivelul de inegalitate economică.

La nivel național, România a înregistrat o scădere a inegalității veniturilor, raportul S80/S20 diminuându-se de la 6,83 în 2013 la 5,83 în 2023, ceea ce poate indica efectele unor politici de creștere a veniturilor, majorarea salariului minim și accesul sporit la locuri de muncă mai bine plătite. Disparitățile regionale sunt în continuare semnificative, București-Ilfov și Nord-Vestul țării având cele mai mici niveluri de inegalitate datorită concentrării capitalului economic și a investițiilor, în timp ce regiunile Nord-Est, Sud-Est și Sud-Vest Oltenia înregistrează cele mai mari discrepanțe, reflectând o economie mai puțin dinamică și o eficiență scăzută a politicilor redistributive. Deși unele regiuni, precum Nord-Vest și Sud-Muntenia, au înregistrat o reducere a inegalității în ultimii ani, altele, cum ar fi Sud-Vest Oltenia, au avut o creștere a raportului S80/S20, indicând o accentuare a disparităților economice. Per ansamblu, tendința generală indică o ușoară reducere a inegalităților, însă diferențele între regiuni persistă, ceea ce sugerează necesitatea unor politici mai eficiente pentru stimularea dezvoltării economice echilibrate.

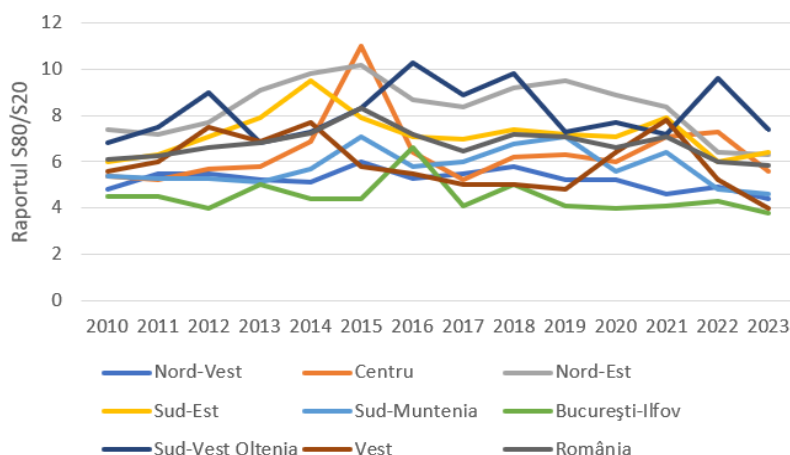

Figura 9. Raportul S80/S20 pe regiuni de dezvoltare

Sursa: Prelucrări ale autorilor în Microsoft Office Excel, utilizând date extrase de la Eurostat

Concluzii

În urma analizei realizate, se pot contura răspunsuri clare la întrebările de cercetare privind poziționarea României în Uniunea Europeană din perspectiva inegalității veniturilor și a eficienței transferurilor sociale. România se situează în continuare printre statele cu un nivel ridicat al inegalității veniturilor, conform coeficientului Gini, pe baza datelor din 2023. Un alt indicator relevant, raportul între venitul celor mai bogate 20% persoane și cel al celor mai sărace 20% (S80/S20), confirmă această poziție nefavorabilă, România înregistrând a patra cea mai mare valoare a indicatorului din UE, cu un raport de 5,83, mult peste media europeană.

Cauzele principale sunt influențate de factori structurali și instituționali. Analiza noastră a evidențiat două relații semnificative. Prima, între inegalitate și Indicele Dezvoltării Umane (HDI), a indicat că regiunile cu un HDI mai ridicat tind să aibă o distribuție mai echilibrată a veniturilor, ceea ce sugerează că investițiile în educație, sănătate și condiții de trai contribuie la reducerea inegalității. A doua relație, între inegalitate și calitatea reglementărilor, a arătat că o guvernare eficientă și un cadru legislativ stabil pot contribui la diminuarea disparităților de venit.

În ceea ce privește impactul transferurilor sociale asupra reducerii coeficientului Gini, România se află sub media Uniunii Europene. Transferurile sociale reușesc să reducă inegalitatea într-o măsură mai mică

decât în alte state europene, ceea ce indică o eficiență limitată a mecanismelor de redistribuire.

Analiza inegalității pe regiuni de dezvoltare arată că cele mai mari disparități se regăsesc în regiunile Nord-Est și Sud-Vest Oltenia, caracterizate prin venituri scăzute și un acces limitat la servicii esențiale, în timp ce regiunea București-Ilfov înregistrează cea mai echilibrată distribuție a veniturilor, beneficiind de un nivel ridicat al dezvoltării economice și al investițiilor. Printre recomandările pentru diminuarea inegalității se numără: creșterea eficienței politicilor sociale, îmbunătățirea calității reglementărilor, majorarea cheltuielilor pentru educație și sănătate, o mai bună direcționare a transferurilor sociale către categoriile vulnerabile și stimularea ocupării în regiunile mai slab dezvoltate.

Limitările studiului țin de utilizarea datelor disponibile la nivel agregat și de lipsa unei analize pe subgrupuri detaliate ale populației (de exemplu, pe niveluri de educație sau categorii ocupaționale). Pe viitor, cercetarea poate fi extinsă prin analiza calitativă a politicilor sociale aplicate, precum și prin evaluări comparative pe termen lung ale efectului acestora asupra inegalității. Totodată, ar fi utilă o analiză mai aprofundată a mobilității sociale și a efectelor demografice asupra distribuției veniturilor.

Bibliografie

- Acemoglu, D. & Robinson, J.A. (2012) *Why Nations Fail: The Origins of Power, Prosperity and Poverty*. 1st edn. New York: Crown Publishers.
- Becker, G.S. & Chiswick, B.R. (1966) Education and the distribution of earnings, *American Economic Review*, 56, pp. 358-369.
- Cingano, F. (2014) *Trends in Income Inequality and its Impact on Economic Growth*. OECD Social, Employment and Migration Working Papers, No. 163. Paris: OECD Publishing.
- Eurostat. 2025. *Eurostat database*, disponibil la:
<https://ec.europa.eu/eurostat/data/database>
- Galbraith, J. K. (2016). *Despre Inegalitate. Teoria Inegalității Economice pe Înțelesul Tuturor*, București: Editura Publica.
- Hsieh, C.-C. & Pugh, M.D. (1993) Poverty, Income Inequality, and Violent Crime: A Meta-Analysis of Recent Aggregate Data Studies, *Criminal Justice Review*, 18(2), pp. 182-202.
- INSSE (2023) *Coordonate ale nivelului de trai în România 2023*. Institutul Național de Statistică

- Jianu, I. (2020) *Moderarea inegalităților de venit, Schimbarea în economie*, București: Editura Economica.
- OECD (2011) *Education at a Glance 2011: OECD Indicators*. Paris: OECD Publishing.
- Polacko, M. (2021) Causes and Consequences of Income Inequality – An Overview, *Statistics, Politics and Policy*, 12(2), pp. 341-357.
- Raport Davos 2024 *Inequality Inc*. Oxfam.
- United Nations. 2025. *Human Development Reports*, disponibil la: <https://hdr.undp.org/data-center/human-development-index#/indicies/HDI>
- World Bank. 2025. *World Governance Indicators*, disponibil la: <https://databank.worldbank.org/source/worldwide-governance-indicators>